

OPERAPLUS.CZ

1. Louskáček – Vánoční koleda: poselství o možnosti lidské proměny

30.11.2022 operaplus.cz - Ivana Kloubková

Odkaz na originál

Klíčová slova: Divadlo (8); moravskoslezské (6); Národní (6); Antonína (2); divadla (2); Dvořáka (2); Národního (2); moravskoslezského; Ostrava

Vánoční svátky jsou pro nás pro všechny spojeny s kouzlem ozdobeného stromečku, splněných přání a rozzářených dětských očí.

Neodmyslitelnou součástí vánočního repertoáru většiny velkých baletních souborů je pohádkový balet Petra Iljiče Čajkovského Louskáček, který slaví v tomto roce 130. výročí od své premiéry (1892 v Mariinském divadle v Petrohradě). Dílo doznalo od té doby řadu různých změn a v podstatě dnes neexistuje žádná přesná původní choreografická verze, ke které by se autoři odkazovali. Co všechny tzv. tradiční verze spojuje, je výskyt valčíku sněhových vloček na závěr 1. jednání a velké divertissement 2. jednání složené z tanců cizích národů (původně v podobě cukrovinek), květinového valčíku a finálního pas de deux.

Nová vánoční baletní inscenace **Národního divadla moravskoslezského** Louskáček – Vánoční koleda v sobě spojuje hned dva pohádkové příběhy významných literátů 19. století – Němce E. T. A. Hoffmanna Louskáček a Myší král a Angličana Charlese Dickense Vánoční koleda. Maďarský choreograf a bývalý umělecký šéf düsseldorfské Německé opery na Rýně Yuri V amos vnesl do původního nepřiliš komplikovaného libreta Ivana Vsevoložského Dickensovské hlubší zamyšlení nad významem a symbolikou Vánoc. Vamos je znám svým osobitým přístupem ke klasickým baletním dílům. Ve svých inscenacích se snaží tyto "muzeální kousky" oživit, přidat na dramatickosti, lidskosti a obohatit klasický akademický slovník. Svého Louskáčka uvedl poprvé v r. 1988 na scéně Bádenského státního divadla v Karlsruhe.

První dějství baletu přivádí diváka do anglicky starosvětského Londýna 19. století s atmosférou předvánočního zimního podvečera. Malé náměstíčko ožívá spoustou charakteristických postaviček s vlastním příběhem. Řezníci nabízejí vánoční krůtu, prodavačka kaštany, pekaři své pečivo. Jevišťem se proženou chlapci na historickém kole a svou vojenskou sešranost a disciplínu předvedou typičtí londýnští gardisté (Bobbies) ve vysokých černých kožešinových čepicích. Ve svém krámku na náměstí prodavač loutek nabízí louskáček na ořechy v podobě modrého panáčka jako dětskou hračku. Všichni si užívají vánoční čas. Sváteční idylu narušuje pouze zapšklý lakomý lichvář Scrooge. Jeho se všeobecné veselí netýká. Zajímá ho jen vymáhání dluhů. Nemá rád Vánoce a nemá rád lidi. Vamos rozjždí úvod baletu ve velkém tempu. Přesně pohybově charakterizuje jednotlivé postavy, dává vyniknout i obtížným klasickým prvkům, a hlavně ukazuje radost a sounáležitost všech zúčastněných ve srozumitelných a vtipných tanečně pantomimických scénách. Ústřední postavou baletu není oživlý Louskáček, ale skrbllík Scrooge. V interpretaci Lukase Zuschlaga, předního sólisty baletního souboru v Lublani, dostává roli dominanci již jeho výškou a schopností herecké a taneční proměny. Když nakonec vyhodí z práce i svého účetního Boba Cratchita a následně rozbije Klárce loutku Louskáčka, cítíme, že takhle to dál nejde. Něco se musí stát. Když pak ve svém dome Scrooge usne, zdá se mu divoký sen. Obklopuje ho rej duchů a lakomec se začíná bát. Pekelná scéna je dynamická a gradující hlavně díky postavě excentrického Ďábla v podání Francesca Fasana

Výrazně technicky vybavený a rychlý tanečník kreslí svou postavu jako úlisného, všemi obdivovaného a do sebe zamilovaného čerta, který dokáže být strašidelný, ale i vlídný. Už chce odvést starého lichváře do pekla, když v tom zasáhne vyšší moc v podobě kouzelné Víly Vánoc. Ariana Marchiori v této roli dokáže být nositelkou lásky, příjemnou a usměvavou průvodkyní romantické části bílého baletu. Scrooge dostává možnost se polepšit. Opraví Klárce rozbitou hračku, ze které se stane kouzelný Princ. Slavný tanec vloček považovaný za předchůdce symfonizace tance v baletu začíná u Vamose prostou koulovačkou a mezi sněhovými vločkami a v bílých třpytivých kostýmech se objeví i bruslící páry. Jiskřivou Čajkovského hudbu doplňuje i živý dívčí pěvecký sbor.

Druhé dějství baletu je u většiny inscenací Louskáčka nesené v duchu divertissementových tanečních vstupů roztančených sladkostí či tanců různých národů vrcholících v akademicky náročném pas de deux Klárky a Prince. I s tímto oříškem si Vamos dokázal zajímavě poradit. Napravený Scrooge obdarovává malé sirotky vánočními dárky, hraje si s nimi, tančí a je jim správným "partákem". Tanec dětí překvapí svou pravdivostí, přirozeností a spontaneitou. Mezi dárky jsou i hračky tančící charakterní tance předepsané v partituře. Dočkáme se i slavného Květinového valčíku v čistém sborovém provedení.

Vrcholem akademické virtuozity je slavné grand pas de deux Klárky a Louskáčka – Prince v interpretaci Eleonory Ancony a Reie Masatomiho. Je velmi technicky náročné, obsahující dynamické velké skoky, rotační techniku, a především množství vysokých zvedaných figur. Oba tanečníci disponují precizní klasickou baletní technikou, ale přece jen zde byly okamžiky, které by se daly vylepšit. Rei Masatomi je tanečníkem menšího vzrůstu s omezeným výrazovým rejstříkem. Přesvědčivěji působí Eleonora Ancona, která zaujme již v první části baletu svěžím dojmem. Před velkými zvedačkami ale na tanečnicích bylo vidět dlouhou přípravu a intenzivní soustředění, díky němuž ztráceli samozřejmost a lehkost provedení.

V závěru baletu se Vamos vrací s polepšeným hrdinou do londýnských ulic. Chytře odhaluje jednotlivé tanečníky, kteří se v baletu představili v řadě různých rolí, pomocí krátkých charakteristických pohybových sekvencí. Stejně jako Vamosova přirozená a nevyumělkovaná choreografie, působí i výtvarná stránka večera. Jak Daniel Dvořák jako realizátor scény, tak Roman Šolc jako kostýmní výtvarník vnesli do baletu jednoduchost bez zbytečné zdobnosti, ale s přesnou dávkou magické barevnosti a čistoty. Vedle pražského **Národního divadla** má tedy už i **Ostrava** slavného Vamoseva Louskáčka. Představení díky propojení původního libreta s Dickensovým příběhem získalo na dramatickosti. Má neuvěřitelný spád, je nabitě pohybem a ani chvíli nenastane prostor pro zívnutí. Z hlediska režijního i choreografického je propracované do sebemenšího detailu. Přináší pohádkovou atmosféru, radostnou pohodu a dokazuje i velkou sešranost a spontaneitu celého baletního souboru. Souznění nového příběhu funguje i s

kompletní partiturou Čajkovského hudby, do které choreograf zasáhl minimálně jen změnou pořadí některých částí. Inscenace je krásným vánočním dárkem, který v sobě nese hluboké poselství o možnosti lidské proměny, síle Vánoc a jejich schopnosti sblížit lidi mezi sebou. **Divadlo Antonína Dvořáka** bylo i při této repríze téměř vyprodané a tanečníci byli odměněni dlouhým potleskem ve stoje.

Louskáček – Vánoční koleda Hudba: Petr Iljič Čajkovskij

Choreografie: Youri Vamos

Nastudování: Joyce Cuoco, Youri Vámos, Alexey Afanasiev

Asistent choreografa: Gianvito Attimonelli

Hudební nastudování: Adam Sedlický

Dirigent: Jiří Habart

Realizace scény: Daniel Dvořák

Kostýmy: Roman Šolc

Světelný design: Klaus Gunter Garditz

Tanečníci:

Starý lichvář Scrouge: Lukas Zuschlag

Klára Cratchitová/Klára ve snu: Eleonora Ancona

Princ: Rei Masatomi

Bob Cratchit/Ďábel: Francesco Fasano

Paní Cratchitová/Víla Vánoc: Ariana Marchiori

Španěl: Solieh Samudio

Španělky: Fiamma Balzano, Aurora Donadids, Anna Knollová, Yu Matsumoto

Rusové: Francesco Fasano, Mario Sobrino

Číňanka: Rita Pires

Kolombína: Giulia Del Grande

Harlekýni: Bernardo Costa, Pierluca Grieco, Mark Griffiths, Andrea Podda

Indický tanec: Laura Moreno Gasulla, Barnaby Packham

Valčík – sólo: Ida Frau, Giavenni Messeri, Beatriz Fernandez Moreno, Mario Sobrino

Premiéra: 10. listopadu 2022, **Divadlo Antonína Dvořáka**, Ostrava

Psáno z reprízy 26. listopadu 2022.

Národní divadlo moravskoslezské: Louskáček – Vánoční koleda (Arianna Marchiori, foto Serghei Gherciu) **Národní divadlo**

moravskoslezské: Louskáček – Vánoční koleda (Ancona Eleonora a Arianna Marchiori, foto Serghei Gherciu)

Národní divadlo moravskoslezské: Louskáček – Vánoční koleda (Francesco Fasano, foto Serghei Gherciu)

Národní divadlo moravskoslezské: Louskáček – Vánoční koleda (Arianna Marchiori, foto Serghei Gherciu) **Národní divadlo**

moravskoslezské: Louskáček – Vánoční koleda (Ancona Eleonora a Arianna Marchiori, foto Serghei Gherciu)

Národní divadlo moravskoslezské: Louskáček – Vánoční koleda (Francesco Fasano, foto Serghei Gherciu)

URL | <https://operaplus.cz/louskacek-vanocni-koleda-poselstvi-o-moznosti-lidske-promeny/>

« zpět na začátek